

เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics)

เหมาะสำหรับนักเรียน นักศึกษาทุกระดับชั้น และผู้ที่สนใจ

Written and Prepared By
Watcharee Tricharoenkullpak., Ph.D.
ดร.วชิรี ไตรเจริญกุลภักดิ์ (ดร.ฟุ่น)

เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics)

Copyright by Watcharee©2025. All Rights Reserved.

คำนำ

หลายคนเมื่อได้ยินคำว่า “เศรษฐศาสตร์” มักจะรู้สึกว่ามันเป็นวิชาที่ซับซ้อน เต็มไปด้วยตัวเลข กราฟ และสมการที่ยากต่อการเข้าใจ บางคนอาจมองว่าเป็นเรื่องไกลตัวที่เกี่ยวข้องเฉพาะนักวิชาการ นักธุรกิจ หรือผู้กำหนดนโยบาย แต่แท้จริงแล้ว เศรษฐศาสตร์ โดยเฉพาะ เศรษฐศาสตร์มหภาค เป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวเราและส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันอย่างลึกซึ้ง

เมื่อราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น เรารู้สึกถึงภาระค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น เมื่อดอกเบี้ยเงินกู้ปรับเปลี่ยน เราตัดสินใจเรื่องบ้าน รถ หรือการลงทุนได้ไม่เหมือนเดิม

เมื่อเศรษฐกิจถดถอย เราอาจเห็นเพื่อนหรือคนใกล้ตัวตกงาน และเมื่อเศรษฐกิจเติบโต เราก็มีโอกาสมากขึ้นในการสร้างรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เรื่องเหล่านี้ไม่ใช่เพียงทฤษฎีในตำรา แต่เป็นเหตุการณ์จริงที่ทุกคนสัมผัสได้

หนังสือเรื่อง “เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics)” เล่มนี้ถูกเขียนขึ้นเพื่อเปลี่ยนมุมมองที่ว่า “เศรษฐศาสตร์เป็นเรื่องยาก” ให้กลายเป็น “เศรษฐศาสตร์คือเรื่องใกล้ตัว” โดยการนำเสนอเนื้อหาอย่างเป็นระบบ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง

และอธิบายผ่านกรณีศึกษาที่น่าสนใจ ผู้เขียนตั้งใจให้ผู้อ่านทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียน นักศึกษา หรือบุคคลทั่วไป ได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์มหภาค

แทนที่จะมองเศรษฐศาสตร์เป็นเพียงวิชาเรียนที่ต้องท่องจำหนังสือเล่มนี้อยากให้ผู้อ่านมองเศรษฐศาสตร์เหมือน “แว่นตา” ที่ช่วยให้เรามองเห็นภาพใหญ่ของโลกเศรษฐกิจ เข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว และสามารถตัดสินใจได้ดีขึ้นในชีวิตจริง

หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะทำให้ผู้อ่านรู้สึก ว่า เศรษฐศาสตร์มหภาคไม่ใช่วิชาที่ยากหรือน่าเบื่ออีกต่อไป แต่เป็นประตูสู่การเข้าใจโลกที่เราอาศัยอยู่ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบัน

ดร.วัชรวิ ไตรเจริญกุลภักดี (ดร.ฝน)

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	9
ความหมายของเศรษฐศาสตร์และชีวิตประจำวัน	9
เศรษฐศาสตร์จุลภาคและเศรษฐศาสตร์มหภาค	10
ความสำคัญของเศรษฐศาสตร์มหภาค	10
การวัดผลการดำเนินงานของเศรษฐกิจ	12
เศรษฐกิจโลกและความเชื่อมโยง	13
บทที่ 1 พื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์มหภาค	15
ระบบเศรษฐกิจ (Economic Systems)	17
ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	21
วงจรเศรษฐกิจ (Circular Flow of Income)	24
บทที่ 2 การวัดผลการดำเนินงานของเศรษฐกิจ	37
ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP)	38
รายได้ประชาชาติ (National Income)	43
การวัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	47
ปัญหาการตีความตัวเลข GDP และข้อจำกัด	51
บทที่ 3 การบริโภค การออม และการลงทุน	59
แนวคิดการบริโภคและการออม	61

สารบัญ

	หน้า
ทฤษฎีการบริโภคของ Keynes	64
การลงทุนและตัวกำหนดการลงทุน	66
ความสัมพันธ์ระหว่างการออมและการลงทุน	70
บทที่ 4 ตลาดสินค้าและบริการ (Aggregate Demand & Supply)	78
ความต้องการรวม (Aggregate Demand)	80
อุปทานรวม (Aggregate Supply)	82
สมดุลในตลาดสินค้าและบริการ	85
ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง	86
บทที่ 5 ตลาดการเงินและดอกเบี้ย	95
ความหมายของตลาดการเงิน	96
ทฤษฎีอุปสงค์และอุปทานเงิน	98
การกำหนดอัตราดอกเบี้ย	101
ความสัมพันธ์ระหว่างดอกเบี้ย การลงทุน และ GDP	103
บทที่ 6 การเงิน การคลัง และนโยบายเศรษฐกิจ	111
นโยบายการเงิน: เครื่องมือและเป้าหมาย	112
นโยบายการคลัง: รายได้และรายจ่ายของรัฐ	115
บทบาทของธนาคารกลาง	118

สารบัญ

	หน้า
ผลกระทบต่อการเติบโตและการจ้างงาน	120
บทที่ 7 เงินเพื่อ ว่างงาน และปัญหาเศรษฐกิจ	128
ความหมายของเงินเพื่อและประเภท	129
ผลกระทบของเงินเพื่อต่อเศรษฐกิจ	131
ความหมายและประเภทของการว่างงาน	134
ความสัมพันธ์ระหว่างเงินเพื่อกับการว่างงาน (เส้นโค้งฟิลลิปส์)	136
บทที่ 8 การค้าและการเงินระหว่างประเทศ	144
เหตุผลในการค้าระหว่างประเทศ	145
ดุลการค้าและดุลการชำระเงิน	147
อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา	150
บทบาทของ WTO, IMF, ธนาคารโลก	152
บทที่ 9 การพัฒนาเศรษฐกิจและการเติบโต	160
ความหมายของการพัฒนาและการเติบโต	161
ปัจจัยที่กำหนดการเติบโตทางเศรษฐกิจ	164
ปัญหาและอุปสรรคของประเทศกำลังพัฒนา	167
การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)	169
บทที่ 10 เศรษฐกิจโลกและแนวโน้มอนาคต	176

สารบัญ

	หน้า
โลกาภิวัตน์กับเศรษฐกิจมหภาค	177
วิกฤตเศรษฐกิจโลก: กรณีศึกษา	179
บทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลและเศรษฐกิจใหม่	182
แนวโน้มเศรษฐกิจโลกในอนาคต	185
บทสรุปท้ายเล่ม	188
ภาคผนวก	191
คำศัพท์สำคัญในเศรษฐศาสตร์มหภาค	191

บทนำ

ความหมายของเศรษฐศาสตร์และชีวิตประจำวัน

เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่เกิดขึ้นจากความจริงที่ว่า มนุษย์ทุกคนต้องเผชิญกับ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด แต่ความต้องการของมนุษย์นั้น ไม่มีที่สิ้นสุด ไม่ว่าจะเป็นความต้องการอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม การศึกษา การรักษาพยาบาล หรือแม้กระทั่งความบันเทิง และการท่องเที่ยว ทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งในรูปแบบที่จับต้องได้ เช่น แรงงาน ดิน น้ำ และทุน รวมไปถึงสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น ความรู้และทักษะ ล้วนเป็นสิ่งที่อยู่อย่างจำกัด การใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดจึงกลายเป็นประเด็นสำคัญที่เศรษฐศาสตร์พยายามหาคำตอบ

ในชีวิตประจำวัน เราทุกคนล้วนทำการตัดสินใจทางเศรษฐศาสตร์อยู่ตลอดเวลา เช่น จะเลือกใช้เงินเดือนที่ได้มาเพื่อซื้อสิ่งของที่จำเป็น หรือเก็บออมบางส่วนไว้ใช้ในอนาคต จะเลือกรับประทานอาหารนอกบ้านหรือทำอาหารเอง จะลงทุนในธุรกิจเล็กๆ หรือเก็บเงินไว้ในบัญชีออมทรัพย์ การตัดสินใจเหล่านี้สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการกับทรัพยากรที่จำกัดอย่างชัดเจน

เศรษฐศาสตร์จุลภาคและเศรษฐศาสตร์มหภาค

เศรษฐศาสตร์แบ่งออกได้เป็นสองแขนงใหญ่ คือ

- เศรษฐศาสตร์จุลภาค (Microeconomics) มุ่งศึกษาพฤติกรรมของหน่วยเศรษฐกิจขนาดเล็ก เช่นครัวเรือนและธุรกิจ การกำหนดราคาสินค้าและบริการ การแข่งขันในตลาด และการตัดสินใจในการผลิต
- เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics) มุ่งศึกษาระดับภาพรวมของเศรษฐกิจทั้งระบบ เช่น การผลิต รายได้ การบริโภค การลงทุน การจ้างงาน และการค้าระหว่างประเทศ

เศรษฐศาสตร์จุลภาคเปรียบเสมือนการส่องด้วยแว่นขยายเพื่อดูรายละเอียดเล็กๆ ของเศรษฐกิจ ขณะที่เศรษฐศาสตร์มหภาคคือการมองด้วยสายตากว้างไกลเพื่อเห็นภาพรวมทั้งหมด เหมือนการมองภูมิประเทศจากมุมสูงที่สามารถเห็นทั้งภูเขา แม่น้ำ และเส้นทางในคราวเดียว

ความสำคัญของเศรษฐศาสตร์มหภาค

เศรษฐศาสตร์มหภาคมีความสำคัญต่อนักวิชาการ นักการเมือง ผู้ประกอบการ และประชาชนทั่วไป เนื่องจากมันอธิบายปรากฏการณ์ใหญ่ๆ ที่กระทบกับชีวิตคนทั้งประเทศ เช่น

- การเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำไมบางประเทศเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ขณะที่บางประเทศยังคงประสบปัญหาความยากจน
- เงินเฟ้อ ทำไมราคาสินค้าถึงสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจะมีวิธีควบคุมอย่างไร
- การว่างงาน เหตุใดผู้คนบางส่วนจึงไม่สามารถหางานทำได้ และสิ่งนี้ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร
- วัฏจักรเศรษฐกิจ ทำไมเศรษฐกิจจึงมีช่วงขาขึ้นและขาลงเป็นรอบๆ
- บทบาทของรัฐบาล รัฐบาลและธนาคารกลางสามารถใช้นโยบายใดเพื่อสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงให้กับระบบเศรษฐกิจ

สิ่งเหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงตัวเลขในรายงานหรือกราฟในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังสะท้อนอยู่ในค่าครองชีพของครอบครัว ดอกเบี้ยที่คุณต้องจ่ายจากการกู้ซื้อบ้านหรือรถยนต์ ตลอดจนโอกาสในการหางานทำและคุณภาพชีวิตในระยะยาว

การวัดผลการดำเนินงานของเศรษฐกิจ

หนึ่งในเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในเศรษฐศาสตร์มหภาคคือ ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ ซึ่งช่วยให้เราเข้าใจสุขภาพของเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดหลักได้แก่

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ใช้บอกปริมาณการผลิตและรายได้รวมของประเทศ
- อัตราเงินเฟ้อ ชี้ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าและบริการ
- อัตราการว่างงาน สะท้อนถึงโอกาสของประชาชนในการเข้าถึงงานและรายได้
- ดุลการค้าและดุลการชำระเงิน แสดงถึงความสัมพันธ์ของเศรษฐกิจประเทศหนึ่งกับต่างประเทศ
- การเข้าใจตัวเลขเหล่านี้ทำให้เราสามารถประเมินได้ว่าเศรษฐกิจกำลังอยู่ในภาวะดีหรือไม่ดี และควรมีมาตรการอย่างไรในการรับมือ

เศรษฐกิจโลกและความเชื่อมโยง

ในโลกยุคใหม่ เศรษฐกิจของแต่ละประเทศมิได้ดำเนินไปโดยลำพัง แต่เชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดผ่าน การค้า การลงทุน และการเงินระหว่างประเทศ ตัวอย่างเช่น การลดลงของราคาน้ำมันย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศผู้ส่งออกและผู้นำเข้าน้ำมันในเวลาเดียวกัน หรือวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศมหาอำนาจก็สามารถส่งคลื่นเศรษฐกิจโลกทั้งระบบได้

ดังนั้น การศึกษาทางเศรษฐศาสตร์มหภาคจึงไม่อาจละเลยปัจจัยภายนอกและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การทำความเข้าใจเศรษฐกิจโลกทำให้เราสามารถวิเคราะห์ผลกระทบต่อประเทศและหาหนทางปรับตัวได้ดียิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของหนังสือเล่มนี้

หนังสือเล่มนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นคู่มือให้ผู้อ่านเข้าใจเศรษฐศาสตร์มหภาคในลักษณะที่เป็นมิตรและจับต้องได้ ไม่เพียงแต่นำเสนอทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์เท่านั้น แต่ยังยกตัวอย่างจากเหตุการณ์จริง เช่น วิกฤตต้มยำกุ้ง พ.ศ. 2540 วิกฤตการเงินโลก ค.ศ. 2008 และผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่สะท้อนให้เห็นว่าปรากฏการณ์เศรษฐกิจมหภาคนั้นมีผลต่อชีวิตจริงอย่างไร

โครงสร้างของหนังสือจะเริ่มต้นจากพื้นฐานการวัดผลการดำเนินงานทางเศรษฐกิจ ไปจนถึงการศึกษาเครื่องมือนโยบายต่างๆ การทำความเข้าใจปัญหาเงินเฟ้อและการว่างงาน ตลอดจนการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและแนวโน้มในอนาคต

บทสรุป

เศรษฐศาสตร์มหภาคคือศาสตร์ที่ทำให้เราเห็นภาพใหญ่ของระบบเศรษฐกิจ มันช่วยให้เราเข้าใจว่าเหตุใดเศรษฐกิจจึงมีการเติบโตและถดถอย ทำไมราคาสินค้าจึงขึ้นหรือลง และรัฐบาลสามารถใช้นโยบายใดเพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น การเรียนรู้เศรษฐศาสตร์มหภาคจึงไม่ใช่เรื่องไกลตัว แต่เป็นสิ่งที่จะทำให้เรามีวิสัยทัศน์ที่กว้างขึ้น รอบคอบขึ้น และพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของโลกเศรษฐกิจในอนาคต

บทที่ 1

พื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์มหภาค

เมื่อเราพูดถึง “เศรษฐกิจ” สิ่งแรกที่คุณอ่านหลายคนอาจนึกถึงคือภาพของตลาดที่เต็มไปด้วยการซื้อขายสินค้า การเคลื่อนไหวของราคาทองคำ ค่าเงินบาทที่ขึ้นลง หรือข่าวสารทางเศรษฐกิจที่เราได้ยินจากสื่อในทุกๆ วัน ภาพเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าระบบเศรษฐกิจเป็นสิ่งที่มีชีวิต มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และสัมพันธ์กับผู้คนทุกระดับ ตั้งแต่ประชาชนธรรมดาไปจนถึงผู้นำประเทศ

อย่างไรก็ตาม เพื่อที่จะเข้าใจปรากฏการณ์เหล่านี้ในระดับภาพใหญ่ เราจำเป็นต้องมี “เครื่องมือทางความคิด” หรือกรอบแนวคิดที่ช่วยจัดระเบียบความเข้าใจ และนั่นคือสิ่งที่เศรษฐศาสตร์มหภาคเข้ามามีบทบาท ก่อนที่เราจะไปทำความรู้จักกับแนวคิดที่ซับซ้อน เช่น GDP เงินเฟ้อ การลงทุน หรือการว่างงาน เราควรเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจรากฐานที่สำคัญที่สุดของระบบเศรษฐกิจเสียก่อน

พื้นฐานของเศรษฐศาสตร์มหภาค เปรียบเสมือนรากของต้นไม้ หากรากหยั่งลึกและมั่นคง ลำต้น กิ่งก้าน และใบก็จะเติบโตอย่างแข็งแรง ในทำนองเดียวกัน หากเรามีความเข้าใจที่ถูกต้องในพื้นฐาน

เราก็จะสามารถต่อยอดไปสู่แนวคิดที่ซับซ้อนขึ้นได้โดยไม่สับสนหรือติดขัด

ในบทนี้ ผู้อ่านจะได้ทำความรู้จักกับสิ่งสำคัญหลายประการได้แก่

- ระบบเศรษฐกิจที่มนุษย์ใช้จัดการทรัพยากรอันจำกัดของตนเอง
- ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ทุกประเทศต้องเผชิญ
- วงจรเศรษฐกิจซึ่งแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงระหว่างครัวเรือน ธุรกิจ รัฐบาล และต่างประเทศ

เมื่อเข้าใจองค์ประกอบเหล่านี้แล้ว ผู้อ่านจะเริ่มมองเห็นว่าเศรษฐกิจไม่ใช่เรื่องที่เข้าใจยากหรือเป็นเพียงตัวเลขที่ปรากฏในรายงาน แต่มันคือระบบที่เชื่อมโยงการตัดสินใจของผู้คนแต่ละรายเข้าด้วยกัน จนกลายเป็นพลังมหาศาลที่ขับเคลื่อนทั้งประเทศ

ดังนั้น กรณีนำสู่บทที่ 1 นี้จึงอยากชวนให้ผู้อ่านเปิดใจและมองเศรษฐกิจในมุมใหม่ ว่าแท้จริงแล้ว “พื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์มหภาค” ไม่ใช่เรื่องที่ซับซ้อน แต่คือจุดเริ่มต้นที่ทำให้เราสามารถเข้าใจเศรษฐกิจทั้งระบบได้อย่างมั่นใจและเป็นระบบระเบียบยิ่งขึ้น

ระบบเศรษฐกิจ (Economic Systems)

ระบบเศรษฐกิจหมายถึง รูปแบบหรือวิธีการที่สังคมหรือประเทศใช้จัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อตอบสนองความต้องการที่ไม่จำกัดของประชาชน แต่ละประเทศมีแนวทางจัดการทรัพยากรที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อุดมการณ์ทางการเมือง และสภาพสังคมของตนเอง

ไม่ว่าประเทศใดก็ต้องเผชิญกับคำถามพื้นฐาน 3 ข้อของเศรษฐกิจ ได้แก่

- จะผลิต อะไร (What to produce?)
- จะผลิต อย่างไร (How to produce?)
- จะผลิตขึ้นมาเพื่อ ใคร (For whom to produce?)

คำถามทั้งสามนี้คือ หัวใจของปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ซึ่งระบบเศรษฐกิจแต่ละแบบจะให้คำตอบที่แตกต่างกันไป

1. ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม (Capitalist Economy หรือ Market Economy)

ระบบทุนนิยมให้ความสำคัญกับ กลไกราคาและกลไกตลาด การผลิตสินค้าและบริการขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทาน หากสินค้ามีความต้องการสูง ราคาจะสูงขึ้น กระตุ้นให้ผู้ผลิตผลิตมากขึ้น ในขณะที่สินค้าที่ไม่มีคนต้องการก็จะถูกลดปริมาณการผลิตลง

ลักษณะสำคัญ

- เอกชนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต เช่น ที่ดิน โรงงาน เงินทุน
- การตัดสินใจผลิตขึ้นอยู่กับผลกำไร
- รัฐบาลเข้ามาเกี่ยวข้องน้อย (Laissez-faire)

ข้อดี

- จูงใจให้เกิดการแข่งขันและนวัตกรรม
- ทรัพยากรถูกจัดสรรโดยตลาด ทำให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้รวดเร็ว

ข้อเสีย

- อาจเกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจสูง
- สินค้าบริการสาธารณะ เช่น การศึกษาและสาธารณสุข อาจถูกละเลยเพราะไม่สร้างกำไรโดยตรง

2. ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม (Socialist Economy หรือ Command Economy)

ระบบสังคมนิยมให้ความสำคัญกับ บทบาทของรัฐ รัฐบาลเป็นผู้วางแผนและควบคุมการผลิตแทบทั้งหมด ตั้งแต่การกำหนดว่าจะผลิตสินค้าใด ปริมาณเท่าใด และจัดสรรให้ใคร

ลักษณะสำคัญ

- รัฐเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่
- การตัดสินใจทางเศรษฐกิจขึ้นกับการวางแผนส่วนกลาง (Central Planning)
- เน้นความเท่าเทียมทางสังคมและการเข้าถึงบริการพื้นฐาน

ข้อดี

- ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้
- ประชาชนทุกคนมีโอกาสเข้าถึงบริการสาธารณะ เช่น การศึกษาและสาธารณสุข

ข้อเสีย

- ขาดแรงจูงใจในการแข่งขันและสร้างนวัตกรรม
- การวางแผนส่วนกลางอาจทำให้เกิดการผลิตเกินหรือต่ำกว่าความต้องการจริง

3. ระบบเศรษฐกิจแบบผสม (Mixed Economy)

ในโลกปัจจุบัน ไม่มีประเทศใดที่ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมหรือสังคมนิยมอย่างแท้จริง ส่วนใหญ่จึงเลือกใช้ ระบบเศรษฐกิจแบบผสม ซึ่งเป็นการผสมผสานข้อดีของทั้งสองระบบเข้าด้วยกัน

ลักษณะสำคัญ

- เอกชนมีเสรีภาพในการดำเนินธุรกิจ แต่รัฐบาลก็ยังมีบทบาทกำกับดูแล
- รัฐบาลเข้ามาดูแลในเรื่องที่ตลาดไม่สามารถจัดการได้ เช่น การผูกขาด การดูแลสิ่งแวดล้อม หรือการจัดสรรบริการสาธารณะ
- ประเทศส่วนใหญ่ในโลก รวมถึงประเทศไทย ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบผสม

ข้อดี

- มีความยืดหยุ่นและสมดุล
- ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐสามารถทำงานร่วมกันในการพัฒนาเศรษฐกิจ

ข้อเสีย

- หากไม่มีสมดุลที่ดี อาจเกิดปัญหาการแทรกแซงมากเกินไป หรือปล่อยเสรีจนเกิดความเหลื่อมล้ำ

สรุป

ระบบเศรษฐกิจคือ “กลไกจัดการทรัพยากร” ของแต่ละสังคม ไม่มีระบบใดที่สมบูรณ์แบบ 100% แต่ละระบบมีข้อดีข้อจำกัดแตกต่างกันไป ประเทศต่างๆ จึงเลือกใช้หรือปรับประยุกต์ตามสภาพ